

ऊर्ध्व प्रवरा (निळवंडे-२) प्रकल्प ता. अकोले जि.
अहमदनगर पाचवी सुधारीत प्रशासकीय मान्यता
प्रदान करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सुप्रमा-११२२/प्र.क्र.४२९/२०२२/मोप्र-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक:- ०८ मार्च २०२३

संदर्भ :-

१. शासन निर्णय, पाटबंधारे विभाग व वीज विभाग क्र. PIM/७४७०/१६११६ /IP-[१] दिनांक १४/०७/१९७०
२. शासन निर्णय क्र. MLD ११७६/२३३१/(८३४)/MAJ-(I), दिनांक २५/३/१९७७
३. शासन निर्णय क्र. उपप्र/१०९२/६२३/९२/मोप्र-१ दिनांक २२/६/१९९३.
४. शासन निर्णय क्र. उपप्र ०८/०३/(४२२/२००३)/मोप्र, दिनांक ११/११/२००३
५. शासन निर्णय क्रमांक: सुप्रमा-०११५/प्र.क्र. ७२/१५/मोप्र-१ दि. २१/०६/२०१७

प्रस्तावना :

संदर्भ क्र.१ नुसार सन १९७० मध्ये प्रवरा नदीवर म्हाळादेवी गावाजवळ रु.७.९३ कोटी किंमतीच्या धरणस्थळास मूळ प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. परंतु सदर धरणाचे काम सुरु करण्यास विरोध केल्यामुळे सन १९७० ते १९७७ या कालावधीमध्ये कोणतेही काम होऊ शकले नाही.

प्रकल्पाच्या किंमतीत वाढ झाल्यामुळे सन १९७७ मध्ये संदर्भ क्र. २ नुसार प्रथम सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली. परंतु प्रकल्पग्रस्तांचा विरोध कायम असल्यामुळे धरणस्थळ निळवंडे गावाचे खालील बाजू निळवंडे १ या नावाने करण्याचा निर्णय शासनस्तरावर घेण्यात आला. या निळवंडे धरणासही मौजे निळवंडे येथील प्रकल्पग्रस्तांनी तीव्र विरोध करून धरण पुन्हा वर सरकविण्याची मागणी शासनाकडे केली.

अंतिमतः निळवंडे गावाचे वरील बाजूस दगडी धरण बांधण्याचा निर्णय घेण्यात येऊन रु. २३४.४ कोटी किंमतीस उर्ध्व प्रवरा प्रकल्प (निळवंडे -२) या नावाने दि. २२.०६.१९९३ रोजी शासनाने संदर्भ क्र.३ नुसार द्वितीय सुधारीत प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली. या नंतर प्रकल्पाच्या तृतीय सुधारीत प्रकल्प अहवालास शासनाने संदर्भ क्र. ४ नुसार रु. ७६०.२१ कोटी किंमतीसाठी मान्यता प्रदान केली आहे.

धरणातून डावा कालवा सुरु होऊन त्याची एकूण लांबी ८५ कि.मी आहे. या कालव्यास चार शाखा कालवे असून लाभक्षेत्र ४३,८६५ हेक्टर आहे. मुख्य डाव्या कालव्याच्या साखळी क्रमांक २७०६ येथून उजवा कालवा सुरु होतो व प्रवरा नदी ओलांडून नदीचे उजव्या तीराने जातो. या कालव्याची एकूण लांबी ९७ कि.मी असून लाभक्षेत्र २०३९५ हेक्टर आहे. या दोन्ही कालव्यांद्वारे एकूण ६४२६० हेक्टर सिंचन प्रस्तावित आहे.

अकोले तालुक्यातील स्थानिक शेतकरी व लोकप्रतिनिधींनी डोंगराच्या पायथ्यापासून ते मूळ मंजुर संरक्षेपर्यंतचे क्षेत्र सिंचनाखाली आणण्यासाठी उच्चस्तरीय पाईप कालवे करण्यासाठी आग्रही मागणी केली होती व मूळ प्रकल्पीय कालव्यांना विरोध होत होता. तसेच प्रकल्पग्रस्तांच्या विविध प्रलंबित मागण्यांपैकी प्रकल्पग्रस्तांच्या उर्वरित क्षेत्रास पाणी मिळावे म्हणून उपसा सिंचन योजनांची कामे तातडीने घेण्याची मागणी होती. यास्तव सदर क्षेत्राचा चतुर्थ सुधारीत प्रशासकीय मान्यता प्रस्तावामध्ये समावेश करण्यात आला.

चतुर्थ सुधारीत अंदाजपत्रकात प्रस्तावित केलेल्या उपसा सिंचन योजना क्षेत्र हे २२९० हेक्टर आहे. उच्चस्तरीय कालव्याद्वारे होणारे सिंचन २३२८ हेक्टर आहे. अशा प्रकारे प्रकल्पाची प्रस्तावित सिंचन क्षमता एकुण ६८,८७८ हेक्टर इतकी आहे. प्रकल्पाच्या चतुर्थ सुधारीत प्रकल्प अहवालास शासनाने संदर्भ क्र. ५ नुसार रु. २३६९.९५ कोटी किंमतीसाठी मान्यता प्रदान केली आहे.

चतुर्थ सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेनंतर प्रामुख्याने दरसूचीत वाढ झाल्याने, भुसंपादन खर्चात वाढ झाल्याने, तसेच संकल्पनातील बदल, इत्यादी कारणांमुळे प्रकल्प किंमतीत वाढ झाली आहे. त्यामुळे गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळाने पंचम सुधारीत प्रकल्प अहवाल मान्यतेस्तव शासनास सादर केला आहे. या प्रकल्प अहवालास राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समितीने त्यांच्या दि.२०/१०/२०२२ रोजीच्या १७६ व्या बैठकीमध्ये शिफारस केली आहे. जलसंपदा विभागाच्या सन २०२१-२२ च्या दरसूचीवर आधारित रुपये ५१७७.३८ कोटी इतक्या किंमतीच्या पंचम सुधारीत प्रकल्प अहवालास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा खालीलप्रमाणे निर्णय घेतलेला आहे.

शासन निर्णय-

ऊर्ध्व प्रवरा (निळवंडे-२) प्रकल्प ता. अकोले जि. अहमदनगर या प्रकल्पाच्या जलसंपदा विभागाच्या सन २०२१-२२ च्या दरसूचीवर आधारित रुपये ५१७७.३८ कोटी (रुपये पाच हजार एकशे सत्त्याहत्तर कोटी अडतीस लक्ष [प्रत्यक्ष कामासाठी रुपये ४७५९.५२ कोटी रुपये चार हजार सातशे एकोणसाठ कोटी बावन्न लक्ष) व अनुषंगीक खर्च ४१७.८६ कोटी रुपये चारशे सतरा कोटी शहाएशी लक्ष]) इतक्या किंमतीस खालील अटीच्या अधीन राहून पंचम सुधारीत प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. प्रकल्पाच्या उपशिर्षनिहाय तरतुदींचा गोषवारा परिशिष्ट "अ" मध्ये सोबत जोडला आहे.

- १) प्रकल्पाचे काम नियोजनानुसार व सुधारित प्रशासकीय मान्यता किंमतीच्या मर्यादेत पूर्ण करण्यात यावे.
- २) संपूर्ण लाभक्षेत्रामध्ये पाणी वापर संस्था स्थापन करून सिंचन व्यवस्थापन पाणी वापर संस्थेस हस्तांतरित करावे.
- ३) सदर प्रकल्पासाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च करता येणार नाही. या संदर्भात प्रचलित शासन निर्णय, नियम, CVC ची मार्गदर्शक तत्वे, वित्तीय अधिकार मर्यादा व विहीत केलेली निविदा कार्यपद्धती याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.
- ४) सदर प्रकल्पासंदर्भात आधीच्या कालावधीमध्ये जर काही आर्थिक व कार्यपद्धतीत अनियमितता झाल्या असतील, कोणतीही नियमबाह्य कार्यवाही करण्यात आली असेल अथवा ज्यामुळे आर्थिक अनियमितता निर्माण होण्याची शक्यता असेल अशा कोणत्याही बाबींना सहमती आहे असे गृहीत धरता येणार नाही.
- ५) राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीच्या अहवालातील मुद्द्यांची पूर्तता करावी.
- ६) आर्थिक दायित्व निर्माण होईल अशा नवीन घटकांचा शासन मान्यतेशिवाय प्रकल्पात समावेश करू नये.

- ७) सुधारीत प्रशासकीय मान्यता म्हणजे प्रकल्प कार्यान्वितीकरणाच्या विविध टप्प्यांवर क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांनी घेतलेल्या विविध निर्णयास व क्षेत्रीय अनियमितता झाली असल्यास अशा अनियमिततेस सहमती असल्याचे गृहीत धरता येणार नाही.
- ८) बुडीत क्षेत्रातील तातोबा देवस्थानाकडे जाणाऱ्या रस्ता पुलाच्या कामासाठी शासनाची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतरच काम हाती घेण्यात यावे.
- ९) मुख्य कालवे व शाखा कालव्यावरील प्रस्तावित पादचारी पुलांसाठी शासनाची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतरच कामे हाती घेण्यात यावी.

या प्रकल्पाच्या कामावरील खर्च मागणी क्र. आय-५, मुख्य लेखाशीर्ष ४७०१ मोठे व मध्यम पाटबंधाऱ्यावरील भांडवली खर्च (१९०) सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणूका, (०२) (०५) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळास भाग भांडवली अंशदान (मोप्र) (संगणक संकेतांक ४७०१ आय ८९९) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची घालावा व शासनाच्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय नियोजन विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.२०२/२०२२, वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.११/२०२३ व्यय-१२, मा. मंत्रिमंडळाने दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०३०८१८०११२०९२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे..

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रसाद नार्वेकर)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र :- परिशिष्ट “अ”

प्रत :-

- १) मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सर्व मा. मंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर.
- ५) कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद.

शासन निर्णय क्रमांक: सुप्रमा-११२२/प्र.क्र.४२९/२०२२/मोप्र-१, दिनांक ०८ मार्च २०२३ चे सहपत्र
उपशिर्षनिहाय तरतूदीचा गोषवारा
परिशिष्ट "अ"

(रुपये कोटी)

अ.क्र.	उप शीर्ष	मंजूर चतुर्थ सुप्रमा नुसार (दरसूची २०१३-१४)	पाचवी सुप्रमानुसार (दरसूची २०२१-२२)
A)	I-शिर्ष कामे:		
१	ए-प्राथमिक	५.३४	२.५१
२	बी-जमीन	४७.४२	३८.५६
३	सी-कामे	३८०.	५६०.६०
४	डी-विमोचक	३२.२१	३८.२८
५	के-इमारती	५.०९	५.०९
६	एम-वृक्षारोपण	०.४१	०.४१
७	ओ-संकीर्ण	६.७९	६.७९
८	पी-देखभाल दुरुस्ती	२०.८८	३.९१
९	क्यू-हत्यारे व संयंत्रे	१.८५	१.८५
१०	आर-दळणवळण	४८.२८	७०.८०
११	वाय-तोटा	२.८८	०.४०
	एकूण (A)	५५१.१४	७२९.२०
B)	II-मुख्य कालवा व वितरिका		
१	ए-प्राथमिक	१६.८०	१९.१२
२	बी-जमीन	१२४.९३	१९७.४६
३	सी-कामे	०.००	०.००
४	डी-विमोचक	४३.८५	७४.७०
५	इ- प्रपात	११.७९	१९.८३
६	एफ- आर.एच. टी. कामे	४१८.३०	८८९.१६
७	जी-पूल	६९.५६	१८२.९४
८	एच-एस्केप	१४.७०	४०.५७
९	के-इमारती	१६.२०	१६.२०
१०	एल-(i)मातीकाम	२९०.२५	७०३.५४
	(ii) अस्तरीकरण	०.००	३७५.८२
११	एम-वृक्षारोपण	२.०९	२.०९
१२	ओ-संकीर्ण	४.१०	४.१०
१३	पी-देखभाल दुरुस्ती	१२.८१	२६.९२
१४	क्यू-हत्यारे व संयंत्रे	०.८२	०.८२
१५	आर-दळणवळण	३.८७	३.८७

अ.क्र.	उप शीर्ष	मंजूर चतुर्थ सुप्रमा नुसार (दरसूची २०१३-१४)	पाचवी सुप्रमानुसार (दरसूची २०२१-२२)
C)	उच्चस्तर कालवे	९१.३२	१०६.४८
D)	बंद नलिका वितरण प्र.	४६४.०५	१३६६.७०
	एकूण(B+C+D)	१५८५.४४	४०३०.३२
	एकूण(A+B+C+D)	२१३६.५८	४७५९.५२
E)	अनुषंगीक खर्च	२३३.३७	४१७.८६
	एकूण रक्कम(A+B+C+D+E)	२३६९.९५	५१७७.३८

(प्रसाद नार्वेकर)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन